ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 7ης Μαρτίου 1990 *

Στην υπόθεση C-320/81,

S. Acerbis κ.λπ., υπάλληλοι της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επικουρούμενοι και εκπροσωπούμενοι από τους Cesare Ribolzi και Giuseppe Marchesini, δικηγόρους στο Corte di Cassazione της Ιταλικής Δημοκρατίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Victor Biel, 18 A, rue des Glacis,

προσφεύγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τον Sergio Fabro, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή με την οποία ζητείται από το Δικαστήριο να ακυρώσει την εκκαθάριση των καθυστερουμένων αποδοχών που οφείλονται κατόπιν της αναθεωρήσεως του διορθωτικού συντελεστή από την 1η Ιουλίου 1980, λόγω της εφαρμογής ενός ακαταλλήλου διορθωτικού συντελεστή και να αποφανθεί ότι τα κοινοτικά θεσμικά όργανα υποχρεούνται να προβούν στην εκ νέου εκκαθάριση των εν λόγω καθυστερουμένων αποδοχών, εφαρμόζοντας τον προσήκοντα διορθωτικό συντελεστή,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

συγκείμενο από τους K. N. Κακούρη, πρόεδρο τμήματος, T. Koopmans και M. Díez de Velasco, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 26ης Σεπτεμβρίου 1989,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Οκτωβρίου 1989,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Δεκεμβρίου 1981, ο Silverio Acerbis και 485 άλλοι υπάλληλοι της Επιτροπής, όλοι διορισμένοι στο Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ispra (Varèse, Ιταλία), άσκησαν προσφυγή ζητώντας την ακύρωση των εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών τους των μηνών Φεβρουαρίου έως Μαρτίου 1981, περί εκκαθαρίσεως καθυστερουμένων αποδοχών που διεξήχθη από την Επιτροπή, με έναρξη ισχύος την 1η Ιουλίου 1980, κατ' εφαρμογή του κανονισμού (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) αριθ. 397/81 του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 1981, περί καθορισμού των μισθολογικών πινάκων καθώς και των άλλων στοιχείων των αποδοχών των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 46, σ. 1). Η εν λόγω ακύρωση ζητείται καθόσον το χορηγηθέν ποσό είναι ανεπαρκές.

2 Το Συμβούλιο θέσπισε, στις 20 Ιανουαρίου 1981, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) αριθ. 187/81, περί προσαρμογής των αμοιβών και συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και των διορθωτικών συντελεστών βάσει των οποίων τροποποιούνται αυτές οι αμοιβές και συντάξεις (ΕΕ L 21, σ. 18), παρεκκλίνοντας από την πρόταση της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 1980 κατόπιν των ερευνών που διεξήγαγε η Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εντός των κρατών μελών.

3 Βάσει του κανονισμού αυτού, που προέβλεπε κατ' αποκοπή καθαρή αύξηση των μηνιαίων αποδοχών και των συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων, ο προαναφερθείς κανονισμός 397/81 καθόριζε για την Ιταλία ενιαίο διορθωτικό συντελεστή 75,3 % με έναρξη ισχύος την 1η Ιουλίου 1980.

4 Οι προσφεύγοντες θεωρούν ότι ο εν λόγω συντελεστής είναι παράνομος για δύο λόγους, αφενός επειδή θεσπίστηκε για όλη την Ιταλία με βάση μόνο την εξέλιξη των τιμών στην πρωτεύουσα, χωρίς να ληφθεί υπόψη το ιδιαίτερα υψηλό κόστος ζωής στο Varèse, αφετέρου διότι είναι ανεπαρκής, ακόμη και με βάση τις τιμές που υπάρχουν στη Ρώμη.

5 Οι προσφεύγοντες προβάλλουν τέσσερις λόγους κατά του παράνομου χαρακτήρα του καθορισμού του εν λόγω συντελεστή με τους κανονισμούς αριθ. 187/81 και 397/81:

— παράβαση του άρθρου 64 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων (στο εξής « κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως »), που ορίζει τον υπολογισμό του διορθωτικού συντελεστή ανάλογα με τις συνθήκες ζωής στους διαφόρους τόπους τοποθετήσεως·

— παράβαση του άρθρου 65, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως: η επανεκτίμηση του ιταλικού διορθωτικού συντελεστή ήταν όψιμη και ανεπαρκής·

— παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων: οι προσφεύγοντες υπέστησαν δυσμενή διάκριση σε σχέση προς τους άλλους υπαλλήλους που είναι τοποθετημένοι σε άλλους τόπους·

— παραβίαση της « αρχής της εμπιστοσύνης », λόγω του ότι δεν ελήφθη υπόψη η έρευνα της Στατιστικής Υπηρεσίας των Κοινοτήτων που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 1980.

6 Οι προσφεύγοντες ζητούν από το Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την εκκαθάριση των καθυστερουμένων αποδοχών από την 1η Ιουλίου 1980·

— να αναγνωρίσει ότι τα θεσμικά όργανα υποχρεούνται να θεσπίσουν τα μέτρα που συνεπάγεται η αιτουμένη ακύρωση και, ιδίως, αφού προβούν σε νέα — εκκαθάριση των καθυστερουμένων αποδοχών, να εφαρμόσουν από 1ης Ιουλίου 1980 τον κατάλληλο διορθωτικό συντελεστή·

— επικουρικώς, να διατάξει την αναστολή της διαδικασίας στην παρούσα υπόθεση μέχρις εκδόσεως αποφάσεως στην υπόθεση 158/79, Roumengous Carpentier κατά Επιτροπής.

7 Επιπλέον, στο υπόμνημα απαντήσεώς τους, οι προσφεύγοντες ζητούν τόκους προς αποκατάσταση της ζημίας.

8 Κατόπιν των συμφώνων αιτημάτων των διαδίκων, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε στις 20 Ιανουαρίου 1982 να αναστείλει τη διαδικασία, μέχρις εκδόσεως της αποφάσεως σε μια σειρά υποθέσεων που παρουσίαζαν ομοιότητες και αναλογίες με την παρούσα υπόθεση.

9 Με απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1982, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (59/81, Συλλογή 1982, σ. 3329), το Δικαστήριο ακύρωσε τον κανονισμό 187/81, καθώς και ορισμένες διατάξεις του κανονισμού 397/81, καθόσον ήταν αντίθετες προς το άρθρο 65, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Εν συνεχεία της αποφάσεως αυτής και κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, στις 29 Οκτωβρίου 1982, το Συμβούλιο θέσπισε τον κανονισμό (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 3139/82, της 22ας Νοεμβρίου 1982, περί τροποποιήσεως των πινάκων βασικών αποδοχών των υπαλλήλων και προσαρμογής, από την 1η Απριλίου 1980, των συντελεστών αναπροσαρμογής που εφαρμόζονται επί των αποδοχών και των συντάξεων (ΕΕ L 331, σ. 1).

10 Με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 3681/83, της 19ης Δεκεμβρίου 1983, για την τροποποίηση των διορθωτικών συντελεστών που εφαρμόζονται στην Ιταλία (ΕΕ L 368, σ. 1), το Συμβούλιο προέβλεψε, με έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 1976, την επανεκτίμηση του ιταλικού διορθωτικού συντελεστή και ένα υψηλότερο συντελεστή για το Varèse σε σχέση προς τη Ρώμη. Βάσει του κανονισμού αυτού, η Επιτροπή κατέβαλε καθυστερούμενες αποδοχές σε όλους τους υπαλλήλους.

11 Με αποφάσεις της 15ης Ιανουαρίου 1985 που εκδόθηκαν επί των υποθέσεων Roumengous Carpentier κατά Επιτροπής (158/79, Συλλογή 1985, σ. 39) και Battaglia κατά Επιτροπής (737/79, Συλλογή 1985, σ. 71), καθώς και στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Amesz και λοιποί κατά Επιτροπής (532/79, 534/79, 567/79, 600/79, 618/79, 660/79 και 543/79, Συλλογή 1985, σ. 55), το Δικαστήριο επιδίκασε τόκους υπερημερίας, με επιτόκιο 6 % ετησίως, επί του ποσού των καθυστερούμενων αποδοχών, υπολογιζόμενους από την ημερομηνία υποβολής των ενστάσεων των προσφευγόντων στις εν λόγω υποθέσεις, ενώ απέρριψε το αίτημα καταβολής τόκων προς αποκατάσταση της ζημίας.

12 Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή, με την απόφασή της τής 31ης Ιουλίου 1985, κατέβαλε σε όλους τους διορισμένους στην Ispra υπαλλήλους τόκους υπερημερίας επί των οφειλομένων ποσών βάσει της νέας εκτιμήσεως του εφαρμοστέου στην Ιταλία διορθωτικού συντελεστή, που θεσπίστηκε με τον προαναφερθέντα κανονισμό αριθ. 3681/83.

13 Εν συνεχεία, το Συμβούλιο θέσπισε, στις 26 Νοεμβρίου 1986, τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 3619/86, για την τροποποίηση των διορθωτικών συντελεστών που εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, στην Ιταλία επί των αποδοχών και συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων (ΕΕ L 336, σ. 1), παρεκκλίνοντας εκ νέου από την πρόταση της Επιτροπής. Κατόπιν της προσφυγής της Επιτροπής, το Δικαστήριο ακύρωσε τον εν λόγω κανονισμό, τον οποίο ανεγνώρισε ως αντίθετο προς τις διατάξεις του άρθρου 64 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως (απόφαση της 28ης Ιουνίου 1988, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, 7/87, Συλλογή 1988, σ. 3401).

14 Το Συμβούλιο συνήγαγε τις συνέπειες από την απόφαση αυτή, εκδίδοντας τον κανονισμό του (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 3294/88, της 24ης Οκτωβρίου 1988, για τη βελτίωση των διορθωτικών συντελεστών που εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, στην Ιταλία, στις αποδοχές και στις συντάξεις των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 293, σ. 1), με τον οποίο θεσπίστηκε ένας διορθωτικός συντελεστής ειδικώς εφαρμοστέος στο Varèse, με έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 1981.

15 Κανένα από τα ανωτέρω εκτεθέντα μέτρα, τα οποία ελήφθησαν μετά την ακύρωση των προαναφερθέντων κανονισμών αριθ. 187/81 και 397/81, δεν αμφισβητήθηκε από τους προσφεύγοντες στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως.

16 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εφαρμοστέα κανονιστική ρύθμιση, οι σχετικές αποφάσεις του Δικαστηρίου και η εξέλιξη της διαδικασίας καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

17 Από το ανωτέρω εκτεθέν ιστορικό ανακύπτει το ζήτημα αν το αντικείμενο της διαφοράς που εισήχθη με την παρούσα προσφυγή υφίσταται ακόμη.

18 Πρέπει να παρατηρηθεί σχετικά ότι η προσφυγή των προσφευγόντων αποβλέπει στην ακύρωση των εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών τους των μηνών Φεβρουαρίου έως Μαρτίου 1981. Τα εν λόγω εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών συνιστούν ατομικές πράξεις που εκδόθηκαν σε εκτέλεση των προαναφερθέντων κανονισμών αριθ. 187/81 και 397/81, οι οποίοι, κατά τους προσφεύγοντες, ήταν παράνομοι, καθόσον δεν είχαν λάβει υπόψη το κόστος ζωής στο Varèse και καθόριζαν διορθωτικό συντελεστή για όλη την Ιταλία σε ανεπαρκές επίπεδο.

19 Πάντως, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, εν τω μεταξύ, οι εν λόγω κανονισμοί, οι οποίοι ακυρώθηκαν με απόφαση του Δικαστηρίου, αντικαταστάθηκαν με άλλους κανονισμούς. Οι πράξεις αυτές, αντικατασταθείσες εν συνεχεία με άλλες, θέσπιζαν αναδρομικώς διαφορετικές ρυθμίσεις, όσον αφορά τόσο το επίπεδο των αποδοχών και των συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων όσο και τους διορθωτικούς συντελεστές που εφαρμόζονται επί των εν λόγω αποδοχών και συντάξεων, συνεπήγοντο δε την αντικατάσταση των σχετικών εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών.

20 Συνεπώς, τα προσβαλλόμενα με την παρούσα προσφυγή εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών έπαυσαν να υπάρχουν κατά τον χρόνο κατά τον οποίο αντικαταστάθηκαν με νέα εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών. Δεδομένου ότι με τον τρόπο αυτό επιτεύχθηκε ο στόχος της παρούσας προσφυγής, να εξαφανισθούν δηλαδή τα εν λόγω εκκαθαριστικά σημειώματα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφυγή κατέστη άνευ αντικειμένου.

21 Κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου προφορική διαδικασία, οι προσφεύγοντες αναγνώρισαν ότι το κύριο αίτημά τους είχε ικανοποιηθεί. Θεωρούν πάντως, ότι το αίτημά τους για τόκους προς αποκατάσταση της ζημίας, το οποίο υποβλήθηκε με το υπόμνημα απαντήσεώς τους και το οποίο αποβλέπει στην ολική αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω της καθυστερήσεως με την οποία ελήφθησαν τα μέτρα και στην αποκατάσταση των συνεπειών της χρηματικής υποτιμήσεως, δεν ικανοποιήθηκε.

22 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί μόνο το βάσιμο του αιτήματος αυτού, αλλά και το παραδεκτό του, τονίζοντας ότι υποβλήθηκε οψίμως.

23 Το επιχείρημα που αντλείται από το απαράδεκτο του αιτήματος αυτού πρέπει να γίνει δεκτό. Πράγματι, το αίτημα αυτό διατυπώθηκε για πρώτη φορά στο υπόμνημα απαντήσεως. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 του οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ και του άρθρου 38 του κανονισμού διαδικασίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 70 του κανονισμού διαδικασίας, προκειμένου περί προσφυγών υπαλλήλων των Κοινοτήτων, τα όργανα φέρουν τα έξοδα στα οποία υπεβλήθησαν.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Κακούρης Koopmans Díez de Velasco

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Μαρτίου 1990.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

K. N. Κακούρης